

حوادث مدرسه‌ای وراه‌های پیش‌گیری از آنها

دکتر حمید سوری

خفیف در مورد دانش‌آموزان رخ می‌دهد که با استفاده از کمک‌های اولیه در مدارس مداوا شده، هرگز در جایی ثبت نمی‌شوند. اولیای مدارس می‌توانند رخ‌داد حوادث در مورد دانش‌آموزان را با توجه بیش‌تر به عوامل مؤثر در ایجاد آنها، کنترل کنند.

چه دانش‌آموزانی بیش‌تر دچار حادثه می‌شوند؟

به واسطه‌ی نوع رفتار کودکان سن مدرسه، هر دانش‌آموزی مستعد مصدومیت ناشی از حوادث

دانش‌آموزان ساعات زیادی از اوقات روز خود را در مدرسه می‌گذرانند. در کشور ما برآورد می‌شود که بین ده تا پانزده هزار دانش‌آموز در سال به علت حوادث مدرسه‌ای در بیمارستان بستری می‌شوند و حدود ۱۵۰۰۰۰ تا ۲۰۰۰۰۰ مورد نیز به سبب این حوادث نیاز به خدمات درمانی پیدا می‌کنند. به‌طور کلی حوادث داخل مدرسه بین ۱۰ تا ۱۵ درصد کل حوادث کودکان را شامل می‌شود. علاوه بر ارقام فوق تعداد قابل توجهی مصدومیت

کار کلاس درس رخ می دهند.

حوادث مدرسه بیش تر در چه مکان هایی

رخ می دهند؟

حدود نیمی از کل حوادث مدرسه ای در حیاط مدرسه رخ می دهند. این در حالی است که دانش آموزان حدود ده درصد از ساعات حضور خود در مدرسه را داخل حیاط و فضای بیرون کلاس ها می گذرانند. به طور تقریبی یک چهارم حوادث فوق نیز در ساعات ورزش رخ می دهند در حالی که تعداد ساعات کمی از برنامه هفتگی مدارس به این امر اختصاص دارد. اگرچه بیش تر ساعات حضور دانش آموزان در مدرسه داخل کلاس می گذرد ولی بین ۱۵ تا ۳۵ درصد حوادث مدرسه نیز در کلاس ها رخ می دهند.

حوادث مدرسه ای چگونه رخ دهند؟

بیش تر حوادث داخل مدرسه را زمین خوردن، سقوط از بلندی ها و تصادم دانش آموزان با هم دیگر تشکیل می دهند. سطح سیمانی و یا آسفالت مدارس باعث می شود که دانش آموزان به هنگام زمین خوردن های حتی ساده دچار مصدومیت های نسبتاً شدیدی شوند. در مدارسی که وسایل بازی داخل حیاط وجود دارد قسمتی از حوادث به علت سقوط از این لوازم و یا تصادم با آن ها رخ می دهد. پاره ای از حوادث داخل مدرسه نیز به علت رفتارهای خشونت آمیز دانش آموزان با یک دیگر اتفاق می افتند. دعوای کودکان در مدرسه گاهی منجر به مصدومیت های شدید می شود. این گونه مصدومیت ها به خصوص در میان پسران و دانش آموزان بزرگ تر شایع ترند. بازی های ورزشی به خصوص فوتبال یا به دنبال هم دویدن دانش آموزان عامل مهم دیگری در

در مدرسه است. به طور کلی پسران و خصوصاً آن هایی که بین ۱۰ تا ۱۴ سال سن دارند بیش تر از سایر گروه ها دچار این گونه مصدومیت ها می شوند. برخی برآوردها نشان می دهد که از هر ۵۰ دانش آموز حداقل یک نفر در سال دچار حادثی در مدرسه می شود که نیاز به خدمات درمانی دارد. در میان دانش آموزان کلاس های اول تا سوم ابتدایی، دخترها و پسرها تقریباً به یک میزان دچار حادثه می شوند ولی با افزایش سن، شانس بروز حادثه در پسرها به مراتب بیش تر از دخترها می شود. بعد از پانزده سالگی نیز بروز حوادث در میان دانش آموزان کم تر می شود و نوع حوادث نیز تغییر می کند.

و خاتم حوادث مدرسه ای نیز در مورد دانش آموزان پسر بیش تر از دختران است. در مورد تفاوت رخ داد حوادث در میان پسرها نسبت به دخترها علل مختلفی ارائه شده است که از آن جمله عوامل رفتاری و روان شناختی را می توان نام برد.

حوادث مدرسه ای بیش تر در چه

زمان هایی رخ می دهند؟

برخی تحقیقات در کشورهای مختلف نشان داده اند که بیش تر حوادث در شروع فصل مدارس اتفاق می افتند، که شاید بیش تر به سبب حضور دانش آموزان در محیط جدید، آشنایی با دوستان تازه و بازی ها و فعالیت هایی است که آن ها مشتاق اند با هم کلاسی های خود انجام دهند. ممکن است عدم آمادگی جسمانی دانش آموزان در ابتدای شروع فصل مدرسه و بعد از یک دوره تعطیلی نسبتاً طولانی، علت دیگری برای رخ داد این گونه حوادث خصوصاً در فعالیت های ورزشی آن ها باشد. در ساعات روز نیز اکثر حوادث در زنگ های تفریح، قبل و بعد از ساعت

حوادث.

۲- به خدمت گرفتن بازرسان ایمنی در مدارس برای کنترل مخاطرات محیطی و به کارگیری تمهیدات ایمنی مناسب.

۳- تهیه و تدارک جعبه کمک‌های اولیه و آموزش کلیه کارکنان مدرسه برای ارائه این گونه کمک‌ها در مواقع لازم.

۴- آموزش دانش‌آموزان در زمینه رعایت

رخدادن این گونه حوادث است. گاه نیز سطوح لغزنده راه‌روها و کلاس‌ها و عدم وجود امکانات ایمنی در راه‌پله‌ها باعث بروز حوادث در مدرسه می‌شوند. آزمایشگاه، کارگاه‌ها و توالت نیز از مکان‌هایی هستند که به علت وجود مخاطرات مختلف می‌توانند صحنه بروز انواع حوادث باشند.

از انواع دیگر حوادث شایع در مدارس سوختگی ناشی از وسایل گرم‌سازی قابل دسترسی برای دانش‌آموزان و برق‌گرفتگی است.

انواع مصدومیت‌ها و جراحات

بیش‌تر مصدومیت‌ها و جراحات ناشی از حوادث مدارس خفیف‌اند. بریدگی، ضرب‌خوردگی، کبودی و شکستگی شایع‌ترین نوع جراحات می‌باشند. وارد شدن ضربه به سر و آسیب‌های پاها شایع‌ترین دارند. مصدومیت‌های خفیف‌تر نیز اغلب در دست‌ها، پاها یا سر و صورت دانش‌آموزان حادث می‌شود.

راه‌های پیش‌گیری

بدیهی است مسئولیت اصلی در پیش‌گیری از حوادث داخل مدرسه به عهده اولیای مدارس است. اقداماتی که برای پیش‌گیری از حوادث مدرسه انجام می‌گیرد بهتر است به صورت منظم و هم‌آهنگ شده با ادارات آموزش و پرورش منطقه یا شهرستان انجام پذیرد. در این زمینه توصیه‌های ذیل می‌تواند در کاهش وقوع، یا وخامت حوادث مدرسه‌ای مؤثر باشد.

۱- جمع‌آوری اطلاعات صحیح درباره رخدادن حوادث مدرسه‌ای و تجزیه و تحلیل این

آن‌ها برای مشارکت در پیش‌گیری از حوادث مدرسه‌ای.

۷- برقراری و اجرای مقررات و قوانین لازم و استاندارد در زمینه مسائل ایمنی در ساخت و تجهیز مدارس.

۸- توجه و تأکید در اجرای مقررات ایمنی و پیش‌گیری خصوصاً در مکان‌های پرخطر، در مورد دانش‌آموزانی که بیش‌تر مستعد بروز حوادث‌اند و در زمان‌هایی که امکان رخداد این‌گونه حوادث بیش‌تر است.

نکات ایمنی و مراقبت از خود در زمینه پیش‌گیری از حوادث. بدیهی است طراحی برنامه‌های آموزشی مناسب و متناسب با سن دانش‌آموزان ضروری است.

۹- تغییر در فضاهای مدرسه که ممکن است خطر بروز یا وخامت حوادث را افزایش دهند. برای مثال بهتر است در محل بازی دانش‌آموزان به‌جای استفاده از سطوح سخت و سیمانی از سطوح نرم‌تر استفاده شود.

۱۰- تشویق والدین دانش‌آموزان و آموزش

منابع:

- AVERY J., JACKSON R. CHILDREN AND THEIR ACCIDENTS. LONDON : ARNOLD EDWARD, 1993.
- CARTER YH., BANNON MJ., JONES PW. THE ROLE OF THE TEACHER IN CHILD ACCIDENT PREVENTION. JOURNAL OF PUBLIC HEALTH MEDICINE 1994; 16:23-8 .
- EVANS GD., SHEPS SB. THE EPIDEMIOLOGY OF SCHOOL INJURIES : THE PROBLEM OF MEASURING INJURY SEVERITY. JOURNAL OF COMMUNITY HEALTH 1987;12:246-56.
- GINSBURG H., MILLER S. SEX DIFFERENCES IN CHILDREN'S RISK-TAKING BEHAVIOUR. CHILD DEVELOPMENT 1982; 53:426-28.
- GREENSHER J. PREVENTION OF CHILDHOOD INJURIES . PEDIATRICS 1984; 74:970-5.
- GROSSMAN D. , RIVARA F. INJURY CONTROL IN CHILDHOOD. PEDIATRIC CLINIC OF NORTH AMERICA 1992;39:471-85.
- LANGLEY JD., SILVA PA., WILLIAMS SM . PRIMARY SCHOOL ACCIDENTS . NEW ZEALAND MEDICAL JOURNAL 1981; 94:336-9.
- SOORI H. CHILDREN'S RISKY ACTIVITIES AND PARENTS' VIEW ON CHILDREN'S RISK TAKING BEHAVIOUR. MED. J. OF I. R OF IRAN . 1999, 13(1) : 19-26
- SOORI H., NAGHAVI M. CHILDHOOD DEATHS FROM UNINTENTIONAL INJURIES IN RURAL AREAS OF IRAN. INJURY PREVENTION , 1998,4: 222-4
- TOWNER E., DOWSWELL T., JARVIS S. REDUCING CHILDHOOD ACCIDENTS. THE EFFECTIVENESS OF HEALTH PROMOTION INTERVENTIONS: A LITERATURE REVIEW. LONDON : HEALTH EDUCATION AUTHORITY, 1993 .